

Letní škola bohemistiky 2026

25. – 27. 8. 2026

Katedra bohemistiky Filozofické fakulty UP, Křížkovského 10, Olomouc

Programová nabídka

Mistři větných zkratk: Co všechno umí český přechodník (P+S, 90 min)

Božena Bednaříková

Mají pověst jazykových zkamenělin, ale ve skutečnosti jsou to fascinující nástroje elegance a stručnosti. Přechodníky nejsou jen dědictvím z historických románů Aloise Jiráska, ale i rafinovaným způsobem, jak do jedné věty vměstnat více dějů najednou. Ukážeme si, jak tyto „polovětné“ konstrukce fungují a proč je v nich zásadní rozdíl: zatímco *pokladní vracela drobné děkujíc*, v jiném případě *poděkovala až po „mince vrátivší“*. Společně odhalíme kouzlo útvarů, které kdysi definovaly český styl, a naučíme se je v textu používat s jistotou a noblesou.

Proměny historického románu v české literatuře (P, 90 min)

Erik Gilk

Přednáška bude sestávat ze dvou částí. V první části budou vysvětlena a charakterizována specifika žánru historického románu a jeho postavení v literatuře malého národu, jehož existence v 19. století nebyla samozřejmá. V druhé části pak bude zaměřena pozornost na žánrové transformace a modifikace od počátku krátkého 20. století až do současnosti. Během výkladu bude větší pozornost věnována těm románům, které ve vývoji žánru znamenaly progresivní přelom (Vančurova *Markéta Lazarová* a Durychovo *Bloudění*, Štolovo *Tovaryšstvo Ježíšovo* a Macurova tetralogie *Ten, který bude*).

Brněnská německá literatura jako pendant k pražské (P, 90 min)

Ingeborg Fialová

Pražská německá literatura je v dějinách německého písemnictví zavedený pojem, zatímco se o jiných „městských“ literaturách z území Čech a Moravy neuvažuje, ačkoli by si to přinejmenším Brno zasloužilo. V tomto „předměstí Vídně“ a v jeho okolí psal německy svá díla jistě nejméně tentýž počet autorů jako v Praze (ne-li vyšší) a mnohá z nich jsou pozoruhodná a čtivá dodnes, byť tu samozřejmě není žádný Franz Kafka. Přednáška pojedná o brněnských německy psavších autorech 20. století, jejichž texty v českém překladu by se měly zanedlouho stát součástí antologie brněnské německé literatury.

Pojmenování literární postavy (P, 90 min)

Karel Komárek

Postavy a místa se v literárních textech pojmenovávají především vlastními jmény. Vlastní jména osob a míst primárně umožňují orientaci v obsahu sdělení, ale často bývají volena nebo tvořena tak, aby spoluvytvářela estetické vyznění textu. Jsou prostorem pro jazykovou tvořivost. V literárních textech nacházíme i pojmenování postav a míst jinými prostředky než vlastními jmény: jde především o apelativní pojmenování, o víceslovné deskripce, ale též o záměrné anonymizace. Téma bude probráno na textech, které představují jednotlivé typy.

Jak správně prezentovat? (P, 90 min)

Michaela Kopečková

Přednáška je zaměřena na základní principy prezentačních dovedností s využitím vizuální opory, jež v dnešní době bývá nedílnou součástí veřejného projevu. V první části budou představeny požadavky na projev z hlediska jeho celkového uspořádání, kultivované výslovnosti, výběru lexika apod. Dále budou charakterizovány vybrané oblasti neverbálního projevu (adaptéry, postoj mluvčího, oční kontakt). Závěr přednášky bude věnován přípravě prezentace (struktura, formální požadavky, vizuální styl) a také práci s trémou.

Mystifikace a pseudonymy v české polistopadové literatuře (P, 90 min)

Lubomír Machala

Přednáška identifikuje a popisuje současné podoby českých literárních mystifikací a užívané pseudonymy, což jsou metody a postupy v českém umění (literatuře) velmi populární a produktivní i z historického hlediska, jak dokládají např. kauza Rukopisů zelenohorského a královédvorského, publicistika Jaroslava Haška, balady a sonety Roberta Davida či fenomén Járy Cimrmana. Výklad mimo jiné odhalí, která polistopadová česká literární mystifikace zmátla dokonce italské literáty, a také, kdo doopravdy napsal sbírku erotických veršů Pták Brunát, podepsanou Zunou Cordatovou.

České básnické debuty po roce 2020 (S, 90 min)

Eva Marková

Seminář se zaměřuje na trendy a nová jména v knižně vydávané a česky psané poezii posledních pěti let. Jaké debuty vyšly, kteří autoři a autorky na svůj debut navázali vydáním další knižní publikace, kdo se odmíchl? Kolik debutantů uspělo v literárních soutěžích, kolik z nich je mladších třiceti let, takže se mohli účastnit Ceny Jiřího Orteny? – Seminář nabídne odpovědi na zde položené otázky, základní přehled bude doprovázen aktivní prací s básnickými texty. Kromě základního přehledu o dění v současné poezii si účastníci a účastnice odnesou také tipy pro práci v hodinách literární výchovy, pro práci v knihovnách a pro rozvoj vlastního aktivního čtenářství.

Vyjednávání, nebo vydírání? (S, 90 min)

Soňa Schneiderová

Seminář se zaměří na techniky strategické komunikace, vysvětlení rozdílu mezi přesvědčováním, manipulací, vyjednáváním a vydíráním. Techniky, které určují úspěšnost v komunikaci, jsou vyjednávání a argumentace. Těm bude věnována pozornost na pozadí současných společenských událostí, v komunikaci současných politiků. Účastníci semináře budou mít možnost si některé komunikační dovednosti vyzkoušet v podobě hrané scény.

Česká detektivka šedesátých let mezi literaturou a filmem (P, 90 min)

Michal Sýkora

Přelom padesátých a šedesátých let u nás přinesl obnovený zájem o detektivní žánr jak v literatuře, tak ve filmu. Následně se objevila nová generace autorů, která výrazně obohatila domácí žánrovou produkci a podstatně přispěla k rozmachu české detektivky v šedesátých letech. Přednáška se zaměří na hlavní vývojové trendy detektivního žánru v literární i filmové tvorbě a představí nejvýznamnější osobnosti a díla tohoto období.

Proměny antického mýtu: odraz antické mytologie v moderní a současné literatuře

Kristýna Vaňková (P, 90 min)

Přednáška se zaměří na proměny antických mytologických motivů v literatuře od nejstarších dob po současnost, přičemž jako výchozí bod poslouží *Proměny* římského básníka Ovidia, jež budou stručně konfrontovány s jejich řeckými předlohami. Přednáška vytvoří teoretický rámec pro následný seminář, jenž bude koncipován jako diskuse nad konkrétními ukázkami literárních děl 20. a 21. století z české i světové literatury. Hlavním cílem bude identifikovat mytologické motivy, porovnat je s jejich antickými předlohami a interpretovat, jakým způsobem jejich aktualizace a proměna v novém literárním kontextu ovlivňuje význam textu.